

57 התורה לכלל הדין שיוכל לשנות מדינו, במה שאמרה 'תורת
58 המצרע/ ומשמע שיש דין אחד לכל המצורעים שכולם יוצאים ידי
59 חובה בקרבן אחד. ומאחר וריבתה התורה בפסוק אחד ומיעטה
60 בפסוק אחד, יש לנו לומר לפי הכלל של 'מעלין בקודש ואין מורידין/
61 שעני שהוסיף על חיובו והביא קרבן עשיר, יצא. ועשיר שמיעט
62 והביא קרבן עני, לא יצא.
63 מביאה הגמרא ראייה לתירוץ זה: והתנאי – וכן שנינו בברייתא, לשון
64 'תורת' האמורה במצורע באה לרבות מצורע עני שהביא קרבן
65 עשיר, שיצא. יכול היית לומר שאפילו מצורע עשיר שהביא קרבן
66 עני, שיצא, תלמוד לומר 'ואת', ללמד שאין העשיר יוצא ידי חובתו
67 אלא במה שנאמר לגביו, והיינו בקרבן עשיר.
68 חזרת הגמרא להקשות על רבי חגאי: מדוע מטמא מקדש עשיר יוצא
69 בקרבן עני, ולילף מיניה – נלמד מטמא מקדש ממצורע, כמו
70 שמצורע עשיר אינו נפטר בקרבן עני, כך מטמא מקדש עשיר אינו
71 נפטר בקרבן עני. מתרצת הגמרא: אמר קרא בפרשת מצורע (שם ד'
72 כס) 'ואם דל הוא ואין ידו משנת', ומתיבת 'הוא' יש לדרוש שדוקא
73 מצורע הוא העשיר שהביא קרבן עני, הוא דלא יצא ידי חובתו,
74 אכל מטמא מקדש עשיר שהביא קרבן עני, יצא ידי חובתו.

משנה

75 משנתנו דנה אם יש עדיפות בקרבן להביא כבשים או עוים וכן תורים
76 או בני יונה, ומתוך כך דנה אף בדינים נוספים ששייכת בהם קדימה:
77 רבי שמעון אמר, כבשים, קודמין את העוים – נאמרו קודם לעוים
78 בכל מקום שנאמרו שניהם בתורה, יכול היית לפרש שהטעם הוא
79 מפני שהן מוכתרים מהם – שהכבשים מוכתרים מהעוים, ונלמד
80 מכך שהאומר 'הרי עלי עולה/ ויש לו כבש ועו, יביא כבש, תלמוד
81 לומר – לכך נאמר בפרשת חטאת (ויקרא ד כח, אב) 'הביא קרבנו שעירת
82 עוים' וגו', 'ואם כבש יביא קרבנו לחטאת', ודבר זה, שבענין חטאת
83 נאמר עו לפני כבש מלמד ששניהם שקולין.
84 ממשכבה המשנה: תורין קודמין – נאמרו קודם לבני יונה בכל מקום
85 בתורה, יכול היית לומר שהטעם הוא מפני שהן מוכתרים מהן,
86 תלמוד לומר בקרבנות של יולדת (שם יב ט) (תור ובני) 'ונקין יונה או
87 תור לחטאת' ומכך שכאן הקדים הפסוק בן יונה לתור, מלמד
88 ששניהם שקולין.
89 אגמרת המשנה דין נוסף: האב קודם לאם בכל מקום שנאמרו
90 אב ואם בתורה. יכול מפני שכיבוד האב קודם על כיבוד האם,
91 תלמוד לומר (ויקרא יט א) 'איש אמו ואביו תיראו', שבפסוק זה הקדים
92 אמו לאביו, מלמד ששניהם שקולין, ואין כיבוד אביו חשוב יותר.
93 אכל אמרו חכמים מסבא שדין זה הוא רק כשהתגרשו הוריו, אבל
94 כשאמו נשואה לאביו, כיבוד האב קודם לכיבוד האם בכל מקום,
95 מפני שהוא ואמו תיכין ככבוד אביו.
96 וכן בתלמוד תורה, אם זכה הדין ללמוד את רוב חכמתו לפני הרב,
97 הרב קודם את האב – חייב לכבד את רבו יותר מאת אביו בכל
98 מקום, מפני שהוא ואביו תיכין ככבוד רבו.

גמרא

100 הגמרא מביאה ברייתא, שסיומה שייך לנידון של משנתנו, שגדי
101 וטלה שרים: תנו רבנן, ארבע צנונות צווחה עורה – יצאה בת קול
102 ונשמעה בעודה, צווחה אחת, הוציאו מיכן את בני עלי, הפני
103 ופנתם, שמימא את תהיכל, כנאמר בפסוק (שמואל א' ב כב) 'ועלי זקן
104 מאד ושמע את כל אשר יעשו בניו לכל ישראל ואת אשר ישפכו
105 את הנשים הצבאות פתח אהל מועד'. צווחה שניה, פתחו שערים
106 ויבנס יוהנן בן נדבאי, שהוא תלמידו של פינקאי, וימלא ברום
107 מקדשי שמים. אמרו על בן נדבאי, שהיה אוכל הוא ובני ביתו
108 ארבע סאה של גזולות,
109

1 וקדמי חטאתו, ואין מוסר ומביא [חוקתו] – אבל אינו יכול
2 להוסיף מעות ולהביא את החטאת שהוא חייב, ממעות אלו שהוסיף
3 וקדמי עולתו, כיון שאחר שקבען לעולה אינו יכול לשנותן לחטאת,
4 אף שטעה בכך. מסיימת הגמרא את קושייתה: והא קמא – והרי בדין
5 זה מדובר דלילא – שאין כאן בזמן שאמר לא לקיחה של הבעלים
6 ולא עשייה של הכהן, ומכל מקום קתני בברייתא שמביא חוקתו –
7 את הבהמה לחטאת קדמי חטאתו, ולא קדמי עולתו, ומוכח שאף
8 שלא בלקיחה או בעשייה נקבע שם הקרבן על המעות, וקשה על רב
9 חסדא.

10 מתרצת הגמרא: אמר רב ששת, ותסברא מתניתא מתקנתא היא
11 – וכי סבור אתה לומר שברייתא זו מתוקנת ונכונה היא, שניתן
12 להקשות ממנה, והרי ודאי משובשת היא, דקתני בה, 'העשיר
13 [ואחר כך אמר] אלו לחטאתי ואלו לעולתי', ונקבעו בזה המעות
14 לאיזה קרבן יהיו, ודין זה אינו נכון, דהאמר רבי אלעזר, אמר רבי
15 אושעיא, מטמא מקדש עשיר, שחייב להביא בהמה, שהביא קרבן
16 עני, והיינו קרבן עוף, לא יצא ידי חובתו. ואם כן כשם שאינו ראוי
17 עתה להבאת קרבן עני, כמו כן אינו יכול לקבוע למה יהיו המעות.
18 ואלא מאי אית לך למימר – ומה יש לך לומר בישוב הברייתא,
19 שאין כוונתה שאמר כן לאחר שהעשיר, אלא שקבר אמר כן משעת
20 ענייתו – בשעה שהיה עני, וכיון שבין כך אנו מעמידים את הדרי
21 הברייתא באופן שונה ממשטות לשונה, הקא נמי – כמו כן יש ליישב
22 את הקושיא על דברי רב חסדא, שכוונת הברייתא שקבר אמר אלו
23 מעות יהיו לחטאתו ואלו לעולתו, משעת הפרשתו, ולכן חלו דבריו,
24 כיון ששעת הפרשת המעות היא כשעת לקיחת העופות, שיכול
25 לקבוע אז את שם הקרבן.

26 ממשיכה הגמרא ומקשה: ולרבי הנה אמר רבי אושעיא, דאמר
27 שמתמא מקדש שהוא עשיר, שהביא קרבן עני, יצא ידי חובתו,
28 ולדבריו עשיר ראוי לקרבן של עני, וממילא יכול הוא לקבוע שם
29 קרבן של עני, ואין הכרח שהברייתא משובשת, מאי איכא למימר –
30 איך נתרץ את הברייתא, שאמרה שנקבעו המעות לאיזה קרבן יהיו,
31 אף שאין זו שעת הפרשה ולא שעת עשייה. מתרצת הגמרא: תני –
32 תשנה דבריו הברייתא, שהעשיר יאחר כך לקח באותם מעות עוף
33 לקרבנו, ואמר אם יהיה לחטאת או לעולה. ואמרה הברייתא שאם
34 אמר על העוף שיהיה לעולתו, נמצא שהמעות שלא קנה בהם עוף,
35 נקבעו שיהיו לחטאת, ולכן יכול הוא להוסיף עליהם עוד מעות
36 ולקנות בהם כשבה לחטאתו, אבל אם אמר על העוף שיהיה לחטאת,
37 נמצא שהמעות שלא קנה בהם עוף הוקבעו לעולה, ולכן אינו יכול
38 להוסיף עליהם מעות ולהביא בהם כשבה לחטאתו, כיון שהם
39 הוקבעו לעולה ואינו יכול לשנותם.

40 הגמרא דנה עתה בדברי רבי חגאי, ומקשה עליהם ממשנה: מיתבי,
41 שנינו במשנה (נגעים פ"ד מ"א), מצורע עני שהביא קרבן של מצורע
42 עשיר, יצא ידי חובתו, ומצורע עשיר שהביא קרבן של מצורע עני
43 לא יצא. והרי זו תיובתא – קושיא לדבריו דרבי הנה אמר רבי
44 אושעיא, שכיון שהמשנה אומרת שמצורע עשיר אינו נפטר בקרבן
45 של עני, כמו כן יש לומר שמתמא מקדש עשיר אינו נפטר בקרבן עני.
46 מתרצת הגמרא: אמר לך – ישיב לך רבי חגאי, שאני – שונה הדין
47 לגבי מצורע, כיון דמיעט דקמנא – שמיעטה התורה במצורע וכתבה
48 בפירוש שעשיר אינו נפטר בקרבן עני, שנאמר (ויקרא ד א) 'ואת תהיה
49 תורת המצרע', שכפרתו היא דווקא כסדר המבואר בפסוק, ולא
50 עשיר בקרבן של עני. אבל מטמא מקדש עשיר יש לומר שיוצא גם
51 בקרבן עני.

52 מקשה הגמרא: אי הכי – אם כן, שהקפידה התורה במצורע שיובא
53 הקרבן דוקא כסדר שנאמר בפסוק, אפילו מצורע עני נמי ו-גם כן
54 שהביא קרבן עשיר, נאמר שלא יצא, כיון שלא הביא כסדר שנאמר
55 בפסוק. מתרצת הגמרא: לאיי – באמת היה ניתן לדרוש שמצורע עני
56 אינו נפטר בקרבן עשיר, אך הנה אהרריה קרא – הרי החזירה אותו

